

Duindoorn - Studiecentrum voor antroposofie. Dinsdag 1 maart 2016
Dementie, schrikbeeld of kans? Een zoektocht naar zingeving
Clasina van den Berg, oud-verpleeghuisarts, Den Haag

Het was een boeiende avond met een mooie opkomst (35). Clasina begon met het beeldend schetsen van een aantal gevallen van dementie. Patienten maken, de een sneller, de ander langzamer, fases door uit een steeds vroegere jeugd. Ze raken daarbij in de regel steeds hulpbehoevender. Sommige accepteren dit met humor. Anderen voelen zich in hun verwarring soms ongelukkig.

Hierna werd het dementie proces vanuit drie gezichtspunten algemener beschreven: vanuit de demeterende, vanuit de omgeving (verpleging, manterlzorgers, familieleden) en vanuit de wereld. Dit werd gerelateerd aan het wereldbeeld van Rudolf Steiner en daarmee ook aan de verwerking van dit leven en aan het leven na de dood.

In de pauze konden de aanwezigen e.e.a. met een kopje thee of koffie onderling bespreken of een blik slaan op de door Clasina zelf verzorgde uitgebreide boekentafel. Zie hieronder een paar voorbeelden. Hierna ontstond een levendige discussie waarin ervaringen werden uitgewisseld. Vooral de vraag hoe dementie te voorkomen of genezen keerde regelmatig terug. In haar antwoord maakte Clasina duidelijk dat zij maar een zeer beperkte waarde toekende aan medicijnen of specifieke voedingsadditieven. Ze legde de nadruk op een gezonde levensstijl en op regelmatige denk- en geheugen oefeningen. Daarnaast zullen wij in blijmoedigheid het lot moeten accepteren.

Literatuur

1. [Huub Buijssen " de heldere eenvoud van dementie "](#).
2. [Hans Stolp " de verborgen zin van dementie "](#).
3. [Stella Braam "Ik heb Alzheimer " , het verhaal van mijn vader.](#)